

Ο περιβόητος Βολταίρος που σ' όλη του τη ζωή σατίρισε τη Χριστιανική Θρησκεία, είχε τραγικό τέλος. Ο γιατρός του Tranchlin έλεγε, ότι όλοι οι άπιστοι θα έπρεπε να παρευρίσκονται στο κρεβάτι του πατριάρχου της απιστίας, για να δουν ένα τρομερό θέαμα: Την ψυχή που αποχωρίζεται ένα άπιστο σώμα, το σώμα που δεν σεβάστηκε τη Θεότητα.

Σήμερα όμως, αγαπητοί αναγνώστες, θα ζήσουμε μαζί ένα αντίθετο συγκλονιστικό θέαμα: Τον αποχωρισμό του σώματος από μία ευγενική ψυχή, που αγάπησε πολύ το Θεό. Πρόκειται για ένα παλικάρι, που διάβηκε τη γήινη σφαίρα εξαγνισμένο πάνω στο κρεβάτι του πόνου. Το περιοδικό μας είχε και άλλοτε αναγράψει το όνομα του παλικαριού αυτού. Ήταν μεταξύ των νέων εκείνων, που αποτέλεσαν το ιεραποστολικό συνεργείο και δούλεψαν ολοπρόθυμα στα φιλανθρωπικά έργα της μητροπόλεώς μας...

Το κεφάλαιο της ζωής του ανοίγει σ' ένα χωριό, κάμποσα χιλιόμετρα νοτιανατολικά της Κοζάνης, το Παλαιογράτσανο. Δρόμος αμαξωτός δεν οδηγεί στο χωριό. Ο πολιτισμός ξέχασε να το προσέξει. Ίσως σεβάστηκε τη φυσική ομορφιά του. Και κείνο, κρυμμένο σε μια πλαγιά των Πιερίων, όπου πεύκα σμίγουν με έλατα, μένει αγνό, ανέγγιχτο, ζει τις πενήντα οικογένειες του μέσα στην καλοσύνη και την απλότητα της βουνήσιας ζωής.

Δίπλα στην εκκλησιά, μέσα στον περίβολό της, είναι το πατρικό σπίτι του Κώστα. Εκεί αντίκρισε για πρώτη φορά το φώς της μέρας. Η μάλλον κάτι άλλο... Καθώς το ιερό κτίριο,

λες και αγκαλιάζει με τον ίσκιο του το πατρικό του σπίτι, ήταν πιο φυσικό το παρθένο βλέμμα του να δει πρώτα το ναό και σχεδόν αμέσως το φως του ουρανού... Η παιδική του ζωή κύλισε στο χώρο αυτό και στις πλαγιές της φύσεως.

Εφηβος πια αφήνει το χωριό του. Έρχεται στην Κοζάνη για γυμνασιακές σπουδές. Στο οικοτροφείο «40 Μάρτυρες», όπου ένα χρόνο νωρίτερα είχε έρθει ο μεγαλύτερος αδελφός του, ο Παναγιώτης, γνωρίζει μια άλλη οικογένεια, την πνευματική οικογένεια. Μια νέα ζωή αρχίζει τώρα. Η ανήσυχη φύσις του αναζητά, ψάχνει, ποθεί τα ύψη. Αναζητά το άπειρο. Βοηθούς έχει το διευθυντή του και τα μεγάλα του αδέρφια. Η ευαίσθητη ψυχή του πυρώνεται απ' την εσταυρωμένη Αγάπη. Τη δίψα του δροσίζει στα γάργαρα νερά της Αγίας Γραφής...

Από τότε ο Χριστός βρίσκεται μπροστά του. Να τι γράφει το ημερολόγιο του όταν ήταν στη Β' τάξη του Γυμνασίου. Η καρδιά του είχε επιθυμήσει την αληθινή χαρά. Την βρήκε στα ίχνη Εκείνου. Ζει στον ωκεανό της χάριτος. Βέβαια έχει να διανύσει μια δύσκολη ανάβαση, γεμάτη πέτρες κι' αγκάθια που δεν μπορεί ακόμη καθαρά να μαντέψει. Όμως τι με τούτο; Πολλές φορές είχε ακούσει τον διευθυντή του να λέει «Όποιος είναι παλικάρι στην καρδιά και στην ψυχή, μόνο αυτός μπορεί α ζήσει την χριστιανική ζωή». Κι ο Κώστας ήταν παλικάρι. Αποφάσισε να ανέβει τον ανηφορικό δρόμο. Δεν φοβότανε τα ύψη. Ήταν άλλωστε δεινός αλпинιστής από μικρό παιδί, όταν έπαιρνε την φλογέρα και σκαρφάλωνε στα βουνά με τα έλατα και τις οξιές για να βοσκίσει το κοπάδι του. Όλες οι ραχούλες αντηχούσαν τότε από την γλυκιά μουσική. Τώρα ακούει ο ίδιος την φωνή του ουρανού. « Τα πρόβατα, τα εμα της φωνής μου ακούει, καγώ γινώσκω αυτά, και ακολουθούσι μοι» (Ιωάν. 10,27) Μπορεί να αρνηθεί το κάλεσμά της; Ποτέ. Γιατί σ' αυτήν βρίσκει την εκπλήρωση των ονείρων του.

Ήταν ψηλός και ευθυτενής. Γεμάτος σφρίγος και ζωντάνια. Το πρόσωπό του σοβαρό και επιβλητικό. Η χριστιανική αγνότητα ήταν ανθισμένη στα ακτινοβόλα μάτια του, στα μάτια εκείνα, που τόσα έλεγαν και που μέσα τους κλείνονταν η ζωή του ολόκληρη. Εκείνο όμως που περισσότερο θαυμάζαμε όλοι, ήταν η χαρούμενη απλότητά του, που φανέρωνε την ειλικρινή του διάθεση. Αλησμόνητες οι λεπτές του απαντήσεις. Στα αστεία του πηγαίος και ευχάριστος. Ορμητικός στον χαρακτήρα. Πρώτος στα μαθήματα. Ένα βουνίσιο φώς που κατέβηκε ανάλαφρα από τα Πειέρεια, για να κερδίσει τις καρδιές συμμαθητών, καθηγητών και φίλων του...

...Σεπτέμβριος μήνας του '70. Ο Κώστας ετοιμάζεται για το σχολείο. Απομένει η τελευταία τάξη. Πριν κατεβεί από το χωριό, τακτοποιεί, όπως πάντα, τις δουλειές του σπιτιού. Γερός στο σώμα, επιδέξιος στο χέρι, κουβαλά τα ξύλα για το χειμώνα. Βοηθάει στον τρύγο. Κάνει κάθε τι για να ξεκουράσει τους γονείς του. Άλλωστε είναι τόσες λίγες μέρες που μένει

κοντά τους. Τα τελευταία χρόνια τις πιο πολλές μέρες των δικοπων τις αφιερώνει στην ιεραποστολή. Πότε κατεβαίνει στο ιεραποστολικό κέντρο της αδελφότητας « Σταυρός» στην Αθήνα και βοηθάει στις διάφορες εργασίες, και πότε ανεβαίνει πάνω στην Φλώρινα για να δώσει το «παρών» στο κάλεσμα του φλογερού ιεράρχου της. Ζωντανή η συμμετοχή του στο ιεραποστολικό συνεργείο. Δουλεύει για το κτίσιμο εκκλησιών και ευαγών ιδρυμάτων. Το τελευταίο καλοκαίρι διακρίθηκε στο κτίσιμο του Αγίου Κοσμά στην Σιταριά...

Έτσι ικανοποιημένος, εσωτερικά, γυρίζει στα αγαπημένα του βιβλία... Όμως την εσωτερική του γαλήνη έρχονται να ταραξούν ανεξήγητοι πόνοι στα οστά. Δύο μέρες αργότερα παρουσιάστηκε και πυρετός. Μπαίνει στο Νοσοκομείο Κοζάνης. Οι γιατροί ερευνούν την αιτία των πόνων. Οι εξετάσεις, που μεσολαμβάνουν, δείχνουν πως η νόσος πρέπει να εντοπίζεται στο αίμα.

Από δώ και πέρα αρχίζει η γνωριμία μου μαζί του... Τον γνώρισα στον πόνο. Τον βρήκα προετοιμασμένο να σηκώσει το σταυρό του πόνου. Μελετούσε βαθιά το πάθος του Κυρίου. Τον είδα να βαδίζει το δύσκολο μονοπάτι της δοκιμασίας του τραγουδώντας « Μεγαλύνει η ψυχή μου τον Κύριον». Έζησα τον πόνο και το τραγούδι του. Τι παράξενη αντίθεση! Θα πουν οι άπιστοι. Τι μεγαλείο αγνής και γενναίας ψυχής! Θα πουν οι χριστιανοί.

Δέκα μέρες αργότερα βρίσκεται στο νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ της Θεσσαλονίκης. Ο εργαστηριακός εξοπλισμός του βοηθάει στην διάγνωση της αρρώστιας. Εν τω μεταξύ η κατάστασή του πάει προς το χειρότερο. Οι πόνοι πληθύνονται. Πυρετός και ιδρώτας μαστίζουν το κορμί του. Αιμορραγίες συμπληρώνουν την τραγική κλινική εικόνα. Μένει το αποτέλεσμα της βιοψίας του μυελού... Αγωνία!... Ξάφνου τα τηλέφωνα σε συναγερμό. Τα πνευματικά του αδέρφια στην Φλώρινα, στην Κοζάνη, στα Γρεβενά, στην Αθήνα, στην Θεσσαλονίκη, μαθαίνουν αστραπιαία την είδηση. Αλλοίμονο! Ο Κώστας έπασχε από οξεία λευχαιμία...

Οι γιατροί του ΑΧΕΠΑ δίνουν τη μάχη. Η ζωή με τον θάνατο κονταροχτυπιούνται. Προσπαθούμε να του κρύψουμε την αρρώστια του, αλλά και κείνος κρύβει από μας ότι την έχει καταλάβει. Τις τελευταίες στιγμές θα το αποκαλύψει... Περιμένει τον θάνατο, ενώ τα 18 του χρόνια προβάλλουν δυνατή την απαίτηση της ζωής. Αγωνίζεται να βρει την υγεία, για να μην χάσει τα μαθήματα. Απ' το άλλο μέρος προσπαθεί να διώξει το φόβο του θανάτου. Οι σκέψεις, που διαβάζοντας στα τελευταία του βιβλία, υπογράμμισε, το μαρτυρούν. Σαν ετούτη «... Αύριο θα ανταμωθούμε ο θάνατος κι εγώ... Πόσο όμως με κάνει να πονώ η θύμηση κάθε στιγμής που ξόδεψα στα χαμένα... Η πνευματική οικογένεια ετοιμάζεται κι αυτή για την δικιά της μάχη. Συσπειρώνεται το στρατόπεδο προσευχής. Όλοι σε επιφυλακή.

...Νύχτα! Πολλές ψυχές, γονατιστές, υψώνουν στον Θεό την παράκληση αν είναι θέλημά Του να μείνει ο Κώστας ακόμη εδώ κάτω. Οι μαθητές στο Οικοτροφείο κάνουν παράκληση «... Παρθένε θεράπευσον εξ αρρωστίας εις ρώσιν μετασκευάζουσα.» Κι' ενώ η προσευχή συνεχίζεται, πολλοί καταφτάνουν στην Θεσσαλονίκη. Ο Κώστας έχει ανάγκη από αίμα. Ανοίγουν τις φλέβες τους και το ζεστό τους αίμα μεταγγίζεται στο βασανισμένο κορμί.

Η είδηση της αρρώστιας του Κώστα συγκλονίζει όλους. Ο Σύλλογος των καθηγητών του στέλνει αντιπροσωπεία στο ΑΧΕΠΑ να επισκεφθεί τον πρώτο μαθητή του Γυμνασίου. Ο Κώστας συγκινείται...

Ο Κύριος, που με την τακτική Θεία Κοινωνία βρίσκεται μέσα Του, Τον ενισχύει. Του προσφέρει την δύναμη να υπομένει τους σωματικούς πόνους. Και εκείνος μαθαίνει να υπομένει το μαρτύριό του. Ω αυτή η υπομονή! Δεν γογγύζει ούτε παραπονιέται. Κρύβει τον πόνο του στους επισκέπτες. Ένα χαμόγελο χρωματίζει την απάντησή του «Είμαι καλά...».

...Η αρρώστια εξελίσσεται μεταξύ καλύτερευσεων και υποτροπών την μια μέρα οι ελπίδες ξαναζούν και όλων οι καρδιές αντιχούν χαρμόсуνα για το θαύμα. Ύστερα αρχίζει πάλι η παράκληση... Αλλ' ο Κώστας σ' όλη ατή ην περίοδο παραμένει πάντα το ίδιο ψυχραιμος. Έχει λουστεί στο λουτρό της εξομολογήσεως. Είναι ενωμένος με τον Χριστό, και από Εκείνον κανείς δεν θα μπορέσει να τον χωρίσει. Τον ακλουθεί, βαδίζοντας πάνω στο μονοπάτι του πόνου, που ετοιμάστηκε γι' αυτόν. Ο δρόμος του Φωτός ξανοίγεται μπροστά του, και η ζωή πάνω στο κρεβάτι της οδύνης, γίνεται μια προετοιμασία, για την θεϊκή συνάντηση.

Δύο μήνες πέρασαν. Επιτέλους! Η πρώτη κρίση πέρασε. Καλύτερεψε αρκετά. Εγκαταλείπει το νοσοκομείο. Ξαναγυρίζει στην Κοζάνη. Το γυμνάσιο και το Οικοτροφείο του ετοίμαζαν θερμή υποδοχή. Όλοι γιόρταζαν την επάνοδο του.

Ο χειμώνας σαν να του δίνει καινούριες δυνάμεις. Μόνο που η όψη του είναι τώρα ωχρή. Τα μαλλιά του έχουν πέσει. Ποθεί να βρει τα χαμένα ροδοκόκκινα χαρακτηριστικά. Οι φίλοι του το κάνουν αίτημα προσευχής, και η άνοιξη φέρνει την απάντηση. Στο πρόσωπό του ανθίζει και πάλι ένα ροδαλό χρώμα. Το ίδιο και στα χέρια. Τα μαλλιά φούντωσαν νέα. Οι δυνάμεις του ανέλαβαν. Όλα δείχνουν ότι τα πράγματα πάνε καλά.

Τέλη Ιουνίου του 71 ο Κώστας καλείται επειγόντως στο ΑΧΕΠΑ. Κι' όμως καθυστερεί. Οι απολυτήριες εξετάσεις τελειώνουν. Πρέπει να πάρει το απολυτήριο. Παρευρίσκεται στην απονομή των βραβείων στους καλύτερους μαθητές απ' το Νομόρχη Κοζάνης. Οι καθηγητές τον τιμούν με το πρώτο βραβείο της τάξεώς του... Μα η νέα υποτροπή καλπάζουσα τον οδηγεί στο Νοσοκομείο...

Ο Κώστας υποφέρει σιωπηλά, δίχως παράπονο. Με τη λεπτή του ευαισθησία συγκεντρώνει την αγάπη γιατρών και νοσοκόμων. Ελπίδα όμως ανθρωπίνως δεν υπάρχει πια... Ο Ιούλιος τον βρίσκει στην Κοζάνη. Στη φιλόξενη στέγη του Οικοτροφείου ζει τις τελευταίες του μέρες. Επιμένει να πιστεύει, ότι θα δώσει εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο. Και στο κρεβάτι ακόμα κρατά το βιβλίο στο χέρι... Μα δεν θα φθάσει η ζωή του μέχρι τις μέρες των εξετάσεων...

Στενοί συγγενείς και πνευματικά του αδέρφια βρίσκονται κοντά του τις τελευταίες μέρες. Στο Θανάση, φίλο του και κοντοχωριανό του, αφήνει την τελευταία του «γραφίδα», «Ω άνδρες Παλαιογρατσάνου!...» Ακόμη και σ' αυτό το σημείωμα διαφαίνεται η χαρά μιας ψυχής που τα βλέπει όλα από την ουράνια άποψη.

...8 Αυγούστου... Ζητά και πάλι ιερέα. Εξομολογείται και κοινωνεί τα Αχραντα Μυστήρια. Κλείνει μέσα στην καρδιά του τον Βασιλέα των μαρτύρων. Το πρόσωπό του, παραμορφωμένο από τη σφραγίδα του μαρτυρίου ειρηνεύει... Η μια μέρα διαδέχεται την άλλη. Οι βολβοί των ματιών του κουνιούνται άτακτα εδώ και κεί. Είναι οι ειρηνευτικές κινήσεις, που κάνουν τα μάτια του τυφλού ανθρώπου. Τα κυτταροστατικά φάρμακα και οι τριχοειδικές αιμορραγίες στους αμφιβληστροειδείς χιτώνες τελειώνουν το καταστροφικό τους έργο. Τώρα διακρίνει μόνο σκιές ανθρώπων... Το σώμα βαραινεί. Θέλει να μείνει στην γή. Η ψυχή όμως δεν σταματά. Τινάζει το κορμί. Ζητά να πετάξει σε μια ανώτερη, σε μια αιώνια ζωή.

...16 Αυγούστου... Ημέρα Δευτέρα... Ώρα 6η πρωινή. Η ενέργεια της πεθιδίνης πέρασε. Ο άρρωστος ξύπνησε με γενικευμένους πόνους...

-Θα πεθάνω Θανάση...

-Κώστα, όλοι θα φύγουμε όταν μας καλέσει ο Κύριος.

-Ναι, αλλά εγώ κατάλαβα από χτές βράδυ ότι φεύγω. Φέρτε μου τον πνευματικό, να εξομολογηθώ, να κοινωνήσω...

Ο Θανάσης κι' ο αδερφός του Κώστα, ο Παναγιώτης, κοιτάχτηκαν στα μάτια. Η κυρά Σταυρούλα, η μητέρα του, πλησίασε αθόρυβα το κρεβάτι. Μια συγκρατημένη θλίψις ζωγραφιζόταν στην όψη της.

-Μπρός λοιπόν. Τι κάθεστε; Θέλω παπά. Τ' ακούτε; Τώρα αμέσως...

Τα μάτια του άνοιξαν διάπλατα. Συγκέντρωσε όλες του τις δυνάμεις...

-Γρήγορα να μου τον φέρετε...

Ο Θανάσης με τον Παναγιώτη τρέξανε στον έρημο δρόμο. Μια φωνή βούιζε στ' αυτιά τους. Στον Αϊ Δημήτρη αντάμωσαν το νεωκόρο. Ο παπάς δεν είχε ακόμη φανεί. Τον βρήκαν στο σπίτι του έτοιμο σχεδόν για τη θεία Λειτουργία...

...Όποιος διαβάτης περνούσε το δημόσιο δρόμο, έβλεπε το πρωινό αυτό της 16ης Αυγούστου, έναν ιερέα να οδηγεί σιωπηλά τα βήματά του στο Οικοτροφείο. Το πρόσωπό του είχε ιδιαίτερη λάμψη. Τα χέρια του έσφιγγαν στο στήθος τον πολύτιμο Μαργαρίτη. Ήταν το Σώμα και το Αίμα του Χριστού, που ένα ανθρώπινο πλάσμα περίμενε τόσο ανυπόμονα!

Λίγο αργότερα ο Κώστας κοινωνούσε τα Άχραντα Μυστήρια και γινόταν ένα με το Χριστό. Το Ζωηρό Αίμα του Χριστού έσμιγε με το αρρωστημένο αίμα του Κώστα. Αυτές τις στιγμές ο ετοιμοθάνατος ζούσε με τη νοσταλγία της Αιωνιότητας. Βρισκόταν κιόλας στην Αιωνιότητα...

Από βράδυ της ίδιας μέρας βάρυνε πολύ Ο ρόγχος και τα τινάγματα των χεριών του μαρτυρούσαν τον αγώνα της ζωής. Που και που άκουγες την ίδια πάντα ερώτηση. – Τι ώρα είναι;... Ήταν περασμένες τρεις, όταν η ίδια φωνή ακούστηκε έντονα. Ωστόσο είχε κάτι το εξωκοσμικό...

-Τι ώρα είναι τώρα;

-Γύρω στις τέσσερις Κώστα.

-Πρέπει να φύγω...

Εκείνη τη στιγμή ακούστηκε το πρώτο σφύριγμα του τραίνου. Τέντωσε τα σκέλη του. Τα μάτια του έπαιξαν.

-Εγώ φεύγω, φεύγω...

-Πού θα πάς; Τόλμησε να πει ο πατέρας;

-Για μακρινό ταξίδι... Μακριά, πολύ μακριά... Ψηλά, πολύ ψηλά... Να! Με καλούν... με καλούν,... φεύγω...

- Ποιοι είναι αυτοί που σε καλούν, Κώστα;

-Άγνωστοι, δεν γνωρίζω κανέναν...

Και λέγοντας αυτά έπεσε στην αγκαλιά της μητέρας και του πατέρα. Το κορμί του ήταν πνιγμένο στον ιδρώτα. Έμεινε έτσι αρκετά λεπτά. Ανάπνευσε βαθιά...

-Πού βρίσκομαι, πού είμαι; Ρώτησε.

-Στο οικοτροφείο, Κώστα. Πού ήσουν;

-Πολύ μακριά,... ψηλά, πολύ ψηλά...

-Τι ήταν εκεί πάνω;

-Όλα έλαμπαν. Φώς πέρα... Τι παντοδύναμο Φώς! Έβλεπα. Ήταν μεσημέρι.

-Εδώ βλέπεις;

-Όχι. Εσείς έχετε σκοτάδι. Ω! Πόσο όμορφα ήταν εκεί πάνω!

Έμεινε ακίνητος στην ίδια θέση. Αργά – αργά έστρεψε το κεφάλι στη μεριά του αδερφού.

-Ποιος είναι αυτός;

-Ο Παναγιώτης, Κώστα.

-Ο Παναγιώτης, που σπουδάζει στην Αθήνα; Καλά... Τι θα γίνεις όταν τελειώσεις;

-Θεολόγος.

-Κι' ύστερα; Κι' ύστερα, πες μου, τι θα γίνεις;

Έκανε μια κίνηση νευρική. Θέλησε να σηκωθεί, να στηριχτεί στο κρεβάτι. Δεν του αρκούσαν αυτά που άκουγε. Ζητούσε κάτι περισσότερο.

-Κληρικός... Θέλεις τίποτε από μένα τον αδερφό σου;

-Ναι, θέλω. Σαν γίνεις παπάς, θέλω να περνάς το όνομά μου...

-Και από μένα το Θανάση;

-Και από σένα το ίδιο...

Έγινε ησυχία. Δεν κράτησε όμως πολύ. Μια φωνή ανάμικτη με λυγμό ακούστηκε.

-Παιδί μου, είμαι η μάνα σου. Τι θα ήθελες από μένα παιδάκι μου;

-Μην κλαις μάνα. Θέλω να μ' ανάβεις ένα κερί.

Εκείνη τη στιγμή ένας δυνατός πόνος συγκλόνησε τον ασθενή. Η οδύνη έπνιγε την φωνή του...

-Αχ, πατέρα μου, πονώ... πονώ, σου λέω... Πατέρα, μη με ξεχνάς.

-Ποτέ γιόκα μου. Ποτέ δεν θα σε ξεχάσουμε. Είσαι, γιέ μου, ευχαριστημένος; Έχεις κανένα παράπονο; Θα μας θυμάσαι, Κώστα;

-Ω! Σας ευχαριστώ όλους. Ήσασταν τόσο καλοί μαζί μου! Πάντα θα σας θυμάμαι... Πάντα... Εσείς θα με θυμάστε;

-Θα είσαι μέσα στην καρδιά μας...

-Ξημερώνει, γλυκοχαράζει,... είπε και τα βλέφαρα έκλεισαν.

Ξημέρωσε... Το μαρτύριο του κορυφώθηκε. Μια ωχροκίτρινη πανάδα πλανιόταν σ' όλο το σώμα.

-Θεέ μου, γιατί μ' άφησες πάλι; Γιατί δεν με πήρες; Λυπήσου με, Χριστέ μου... Οι λέξεις έβγαιναν με μεγάλη δυσκολία. Κάποτε άκουγες –Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησον με,... ενώ αργότερα ακολουθούσε αυτοσχέδια προσευχή. –Χριστέ μου, φύλαγε τον πατέρα Δανιήλ, τον αδερφό Στέργιο, την αδερφή Αγνή... Μα ο ρόγχος του θανάτου έπνιγε την φωνή, δεν άφηνε να ξεδιαλύνουμε τις λέξεις, τα αισθήματά του, που χρωμάτιζαν σαν ουράνιο τόξο ακόμα και το θάνατο.

Το απόγευμα στύλωσε το βλέμμα έξω από το παράθυρο. Τα χείλη του κινήθηκαν. –Εικών ειμί της αρρήτου δόξης σου... Το αρχαίον κάλλος αναμορφώσασθαι... Παραδείσου πάλιν ποιών πολίτην με...».. Είχε βγάλει έξω από το σκέπασμα ένα χλωμό χέρι, φλογισμένο από τον πυρετό. Ο μεγάλος πνευματικός του αδερφός που ήρθε από τη Φλώρινα, ο κ. Στέργιος Σάκκος, έσκυψε επάνω του.

-Πονάς;...

-Πολύ, είπε ψιθυριστά, τόσο αδύνατα, που περισσότερο μάντεψε, παρά άκουσε.

Ακολούθησαν τραγικές στιγμές. Σηκωνόταν να στηριχθεί στην αγκαλιά του πατέρα. Αργότερα έπεφτε βαρύς στην κλίνη. Ο Κώστας πνιγόταν. Τα ερυθρά αιμοσφαίρια τελείωναν. Ήταν φοβερό. Αναζητούσε στο βάθος, κει μέσα στους πνεύμονές του, ένα απομεινάρι αναπνοής. Αλλοίμονο, δεν μπορούσε να βρει πια. Έβλεπα ν' ανεβαίνει το νεανικό του στήθος, να βαθουλώνει πάλι, να τινάζει το κεφάλι, να ρίχνει το βάρος στους ώμους του Παναγιώτη. Έπιανα το σφυγμό και κείνος χανότανε. Θα' λέγε κανείς, πως όση ζωή του απέμεινε είχε συγκεντρωθεί στα τυφλά του μάτια, που κουιόνταν άτακτα πάνω – κάτω, πίσω απ' το μέτωπό του, που το σκίαζαν τα μαλλιά του, τα μουσκεμένα απ' τον ιδρώτα του θανάτου.

-Αχ! Δεν βαστώ άλλο... Ως εδώ ήταν... Θεέ μου, λυπήσου με...

Κι' εμείς μαζεμένοι ο ένας κοντά στον άλλο, μικροί και αδύνατοι, κοιτούσαμε το θάνατο να συμπληρώνει το έργο του. Το στήθος του έβγαζε αναστεναγμούς. Το χρώμα του έγινε κέρινο. Τα χέρια του τραβούσαν και ξανατραβούσαν τα σεντόνια.

Βγήκαμε έξω. Το ρολόι που σημάδευε το χρόνο έδειχνε μεσάνυχτα. Μία και κάτι. Στο δωμάτιο έμειναν οι τέσσερις. Πατέρας, μητέρα, αδερφός και ο Κώστας. Μια χριστιανική οικογένεια αντιμετώπιζε το θάνατο του παιδιού της. Όχι με κλάματα και κραυγές απελπισίας, αλλά με την βέβαιη ελπίδα της ανταμώσεως στον ουρανό. Ευλογημένη χριστιανική οικογένεια!

Τα σβησμένα του μάτια έκλεισαν. Η φωνή του ακούστηκε να ψάλλει το κύκνειο άσμα. «Τώρα τέλος. Κύριε, ελέησον. Κύριε, ελέησον. Δι' ευχών των αγίων πατέρων ημών, Κύριε Ιησού Χριστέ ο Θεός, ελέησον και σώσον ημάς, Αμήν». Αργά – βαθειά, ανάπνευσε τρεις φορές σε διαστήματα. Έκλινε το κεφάλι και ήρεμα παρέδωσε την ψυχή του στην αγκαλιά του Θεού για την ουράνια πατρίδα.

Συγκεντρωθήκαμε όλοι μέσα. Επικρατούσε ησυχία. Μόνο η προσευχή του κ. Σάκκου παλλότανε γλυκά. Γαλήνευε τις καρδιές. Από τα μισάνοιχτα παράθυρα το φώς της χαραυγής φώτιζε το μαρτυρικό κορμί, που δεν πονούσε πια. Η μορφή του, γαλήνια κι ήρεμη αποκτούσε μια ομορφιά που ποτέ δεν είχε όσο ζούσε. Νόμιζες πως ακτίνες έβγαιναν από το μέτωπό του, που θα μπορούσαν να φωτίσουν όλο το σύμπαν... Η μάνα όρμησε και σφιχταγκάλιασε το νεκρό.

-Παιδί μου,... Γιέ μου... μακάρι να μ' αξιώσει ο Θεός να έχω το δικό σου τέλος.

Το μεσημέρι μας βρήκε στο δρόμο που οδηγούσε στο χωριό. Ο Σύλλογος «40 Μάρτυρες» διέθεσε αυτοκίνητα για τη μεταφορά του νεκρού και των συγγενών του. Και κει που σταματά ο αμαξωτός δρόμος, για ν' αρχίσει η ανάβαση, τι συγκίνηση! Όλοι οι χωρικοί από το Παλαιογράτσανο με τα μουλάρια και τα γαϊδουράκια τους περίμεναν το νεκρό και τη συνοδεία του. Συγκλονιστικές στιγμές. Νέοι του χωριού σήκωσαν στα δυνατά τους χέρια το φέρετρο. Οι ξένοι ανέβηκαν στα ζώα. Η ιερή συνοδεία ξεκίνησε. Ο ουρανός από πάνω, σαν βυζαντινός τρούλος, λαμπακοπούσε. Ακολουθήσαμε με τα πόδια.

-Πάρε να δεις, μου λέει σε μια στιγμή ο Θανάσης, και άφησε στα χέρια μου ένα μικρό βιβλίο. Το άνοιξα. Ήταν η Καινή Διαθήκη του Κώστα. Το αγαπημένο του βιβλίο. Ξεφύλλισα τις σελίδες που του πρόσφεραν την αιώνιο ζωή. Όλες υπογραμμισμένες...

Η καμπάνα του χωριού ακούστηκε με τον πένθιμο ήχο της. Φτάσαμε στο χωριό. Όλα έχουν ετοιμαστεί. Οι γυναίκες από τα χαράματα άναψαν τους φούρνους. Έψησαν ζεστό ψωμί. Μαγείρεψαν τη «μακαρία». Οι άνδρες δεν πήγαν στη δουλειά τους. Έπρεπε να τιμήσουν το νεκρό. Μα και τα μικρά παιδιά σκαρφάλωσαν στις ραχούλες. Κόψανε λουλούδια για τον αξιαγάπητο Κώστα. Έτσι μέσα στην εκκλησία έβλεπες λουλούδια, πολλά λουλούδια, λουλούδινα στεφάνια, λουλούδινους σταυρούς, λουλούδινα μαξιλάρια... Και ανάμεσά τους πρόβαλλε ο Κώστας στο φέρετρο. Τα σπίτια άδειασαν. Όλοι ήρθαν να τον αποχαιρετήσουν. Όμως τι στιγμές αλησμόνητες για όλους μας! Δεν ακούγονται μοιρολόγια και απελπισμένες κραυγές. Με τις προσευχές και τους ύμνους προσπαθούμε να παρηγορηθούμε για το χωρισμό.

Κηδεία πράγματι χριστιανική. Κλαίμε ως έχοντες ελπίδα. Με προσοχή παρακολούθησαν όλοι τη νεκρώσιμη ακολουθία... Ένα κοριτσάκι, γύρω στα δέκα χρόνια, ξαδερφούλα του Κώστα, έβγαλε ένα χαρτί και διάβασε «Κώστα, αγαπημένε μας ξάδερφε...» Αλλά ένας λυγμός που βγήκε από την παιδική καρδούλα, διέκοψε τη συνέχεια. Τα δάκρυα έτρεξαν στα

παιδικά μάγουλα... «Δεν θα σε ξαναδούμε ανάμεσά μας; Δεν θα μας πεις πια ιστορίες για τον καλό Χριστό;» Ύστερα ο δεύτερος ομιλητής έκανε δειλά δύο βήματα. Ήταν ένα μελαχρινό αγοράκι. «Κώστα μας, καμάρι του σχολείου, μέγαλε μας αδερφέ... Θυμάσαι που έλεγες: Πάντα εμπρός, παιδιά με το Χριστό!; Και μείς πόσο σε καμαρώναμε!» Νέα δάκρυα κύλισαν. Ο διευθυντής του Οικοτροφείου «40 Μάρτυρες» κ. Ιωάννης Τζάλλας έστειλε στο μαθητή του τον τελευταίο χαιρετισμό «Θα σ' ονομάσω αδερφό, και όχι οικοτρόφο... Πόσο θαυμάζαμε την ειλικρίνιά σου!... Ναι ο Κώστας ήταν υποψήφιος. Έδωκε εξετάσεις και πέτυχε. Όχι στο γήινο Πανεπιστήμιο, αλλά στο ουράνιο. Πήρε το βαθμό άριστα. Κέρδισε το Χριστό, που κατέκτησε την ψυχή του και που σήμερα είναι ολοκληρωτικά δική του»... Το πλήθος έκανε τόπο. Πέρασε ο Παναγιώτης. Η ματιά του πλανήθηκε τριγύρω για να στυλωθεί στο φέρετρο. «Αδερφέ μου... Δυο φορές αδερφέ μου...» Λυγμοί συντάραξαν το εκκλησίασμα. Ύστερα ο πρόεδρος του Συλλόγου «40 Μάρτυρες» κ. Ευθύμιος Καρμαζής τον αποχαιρετά με συγκίνηση... Τελευταίος ομιλητής ο κ. Στέργιος Σάκκος. Το κήρυγμα του μεγάλου αδερφού πυρπόλησε τις καρδιές. «Θα μπει μέσα στον τάφο το κορμί. Θα λειώσει η σκουριά τα αμαρτίας, που κόλλησε στον άνθρωπο ύστερα από τη θεία καταδίκη. Θ' αναστηθεί ένα σώμα τέλει, όπως ήταν στην αρχή. Θα φορέσουμε το αιώνιο και αθάνατο σώμα, που δεν θα πονά, ούτε θα λυγίζει στην αρρώστια, στο θάνατο... Ο Κώστας έδωσε στους δικούς του τη μαρτυρία της ουρανού ζωής. Ταξίδεψε μια μέρα πρωτού κοιμηθεί... Ζούμε με τη βεβαιότητα της Βασιλείας του Θεού. Κώστα, ώρα καλή, παλληκάρι μου, καλό σου ταξίδι, πνευματικέ μας αδερφέ. Αναπαύσου στα ουράνια σκηνώματα...»

Κάνεις δεν μιλούσε. Κανείς. Μόνο τα μάτια άστραφταν από ελπίδα. Ο λόγος του Κυρίου γαλήνευε τις καρδιές. Ο άγιος Γρηγόριος ο Νύσσης μιλώντας για την ψυχή και την ανάσταση λέει κάπου. «Όπει γαρ τούτο το σωματικόν περιβόλαιον, το νυν διαλυθέν τω θανάτω, εκ των αυτών πάλιν οξύ, φαινόμενον ου κατά την παχυμερή ταύτην και βαρείαν κατασκευήν, αλλ' επί το λεπτότερον τε και αερώδες» (Ε. Π. Migne 46, 108Λ). Ο Κώστας εγκατέλειψε το βαρύ σώμα. Θ' αναπαυθεί στον τάφο, και κάποια μέρα θα ντυθεί το «λεπτότερον», το «αερώδες», το ανυπέρβλητο σε κάλλος ένδυμα της αθανασίας.

Ο Κώστας φεύγει για την τελευταία του κατοικία. Τα παιδιά τον ξεπροβοδίζουν. «Που τραβάς ανθοπέταλο, τη ζωή σου να σβήσεις;... Πάω να φέρω την άνοιξη, σε μια χώρα άλλης ζήσης». Εκείνη την ώρα ένας λαχανιασμένος άνθρωπος προλαβαίνει τον νεκρό στην εκκλησία. Ανέβηκε μια μίση ώρα ανήφορο και πνιγμένος στον ιδρώτα ήρθε ν' αποχαιρετήσει τον Κώστα. Ένα μεγάλο στεφάνι και λίγες λέξεις αγάπης. Διάβασα «Στον αγαπημένο μου μαθητή Κώστα. Ο δάσκαλός του Άγγελος».

Ο Κώστας έφυγε. Δεν πέθανε. Ζει στον ουρανό και στις καρδιές μας. Μας χάρισε την ελπίδα πριν πετάξει. Κανείς δεν τον ξέχασε ποτέ. Τώρα αναπαύεται ανάμεσα σε κείνα τα δένδρα, που τόσο αγαπούσε, σ' ένα απλό βουνήσιο κοιμητήρι, ψηλά, κοντά στον ουρανό. Επιθυμούσα τα δάκρυα να τρέξουν. Μα δεν πρέπει να κλαίμε, γιατί ο Κώστας έφθασε στο

τέρμα νικητής. Μόνο μια προσευχή βγαίνει από την καρδιά μας. «Κύριε, δέξου την προσευχή μας, και στη θέση του πόνου και της οδύνης, πρόσφερε του στον ουρανό την ήσυχη ανάπαυση της αιώνιας γαλήνης...». Κώστα, ένωσε και συ την προσευχή σου με τη δική μας. Προσεύχου, ο Κύριος να επισπεύσει την εκπλήρωση των επιθυμιών σου. Δεν ξεχνάμε τη μορφή σου, το φώς που μας χάρισες, το φώς που πλημμυρίζει όλο το σύμπαν και αστράφτει στις ψυχές μας σαν κεραυνός. «Ο ακολουθών εμοί ου μη περιπατήσει εν τη σκοτία αλλ' έξει το φώς της ζωής» (Ιωάν 8,12)

Ιωάννης Κουντουράς

Ιατρός